

Posudek na bakalářskou práci

Lenka Nižnanská: EVS dobrovolník, aneb jedna životní etapa? Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií. Praha 2009. 67 s.

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Vaňková

Lenka Nižnanská si jako téma své bakalářské práce vybrala dobrovolnictví, které zkoumala na konkrétním příkladě Evropské dobrovolné služby (EVS). Jak se dočteme v úvodu práce, volba tématu byla vedena osobní zkušeností autorky a jejím zájmem o tuto problematiku, které ji dovedly ke kritickému promyšlení a též empirickému zkoumání jak konkrétního dobrovolnického projektu, tak i samotného fenoménu dobrovolnictví. Výzkumnou otázku si pak klade v podstatě dvojí: jak (a zda vůbec) zkušenost zahraničního dobrovolnického pobytu ovlivnila účastníky projektu a jak tito zpětně hodnotí samotný program EVS.

V první, teoretické části práce studentka představuje program Mládež v akci a projekt Evropské dobrovolné služby; poté shrnuje výsledky výzkumů bakalářských a diplomových prací, které se podobným tématem již zabývaly. Po stručném představení neziskového sektoru v ČR následují kapitoly týkající se dobrovolnictví. V těch se autorka zabývá nejen významem samotného pojmu, jeho různými definicemi a též dělením dobrovolnictví, ale rovněž jeho legislativním rámcem a historickým vývojem. Samostatná kapitola je věnována motivacím, kde autorka promýšlí vztah dobrovolnictví, altruismu a osobních hodnotových systémů dobrovolníků. Na závěr jsou stručně zmíněny přínosy dobrovolnictví.

V empirické části autorka nejprve představuje metodologické zakotvení práce, které kombinuje s reflexí realizace svého výzkumu. Následně popisuje průběh projektu EVS z pohledu jeho účastníka a poté představuje dvanáct informátorů, mezi nimiž výzkum prostřednictvím rozhovorů s pomocí návodu realizovala. Výsledky bádání pak prezentuje v šesti subkapitolách, které popisují osobní vztah informátorů k dobrovolnictví; jejich motivace a očekávání před odjezdem; reflexi přínosů pobytu v zahraničí v několika rovinách (osobnostní rozvoj, získané praktické dovednosti, zážitek „evropanství“, nová zkušenost ve vztahu s rodiči i přáteli, uvědomění si Čech jako domova apod.); a na závěr hodnocení projektu EVS z pohledu informátorů.

Teoretická část práce není zcela koherentní a má i svá slabší místa: kapitoly týkající se historie dobrovolnictví působí poněkud zmateně a nevyváženě (s.26-28), podobně jako podkapitola ke specifickým dobrovolnictví v ČR (s.28-29). Také se nepodařilo zcela přesvědčivě a do hloubky vyložit pojmy neziskového sektoru a občanské společnosti (s.16) a logicky je propojit s dalším textem; v poznámce pod čarou navíc studentka zaměnila spojení „občanský sektor“ za „občanskou společnost“ (s.16). Vyzdvihla bych naopak skutečnost, že samotný fenomén dobrovolnictví diskutuje autorka velmi podrobně a mnohodimenzionálně a nebere jej jako samozřejmý a bezproblémový pojem – což jí následně umožňuje v empirické části výzkumu odkrýt problematickou povahu projektu EVS, který do jisté míry nenaplnuje charakteristiky dobrovolnictví.

Výsledky empirického výzkumu považuji za velmi zajímavé. Z analýzy rozhovorů plyne, že ačkoli je EVS programem dobrovolnickým, pouze jediný informátor uvádí jako motiv svého výjezdu právě touhu být někde prospěšný a pomáhat. Neméně zajímavé je upozornění na to, že dobrovolníci EVS jsou natolik finančně zajištěni, že sami reflektují, že se v podstatě nejedná o

dobrovolnickou činnost v plném smyslu (s.46). Tato zjištění vlastně poukazují na to, že se tento evropský program sice prezentuje jako dobrovolnický, avšak sami jeho účastníci jej vnímají spíše jako zahraniční stáž, možnost vyjet „na zkušenou“, než jako příležitost být někde nápomocen v roli dobrovolníka. Tomu pak odpovídají i zisky a zkušenosti, které si dle výzkumu dobrovolníci z pobytu přivezli, a které se z větší části váží spíše obecně k dlouhodobému pobytu v zahraničí, než ke zkušenosti dobrovolnické činnosti. Z hlediska odpovědi na výzkumnou otázku zhodnocení projektu EVS dobrovolníky došla Lenka Nižnanská k závěru, že ačkoli ne všichni účastníci byli spokojeni s pracovní stránkou svého projektu, celkově hodnotí ideu EVS jako velmi dobrou a svůj pobyt jako pro sebe přínosný.

Ráda bych ještě ocenila sebereflexivní popis průběhu výzkumu (kap. 9.1.), neboť dle mého názoru tento text prokazuje, že si studentka osvojila základní pravidla společenskovedního výzkumu a především svou badatelskou činnost průběžně promýšlela.

I empirická část však má určité nedostatky. Trpí jistou nepřehledností, některé úseky jsou v textu zařazeny poněkud nelogicky - např. oddíl „Dobrovolnění po návratu“ (s.48) bych očekávala spíše v kapitole 9.4.4. „Návrat“. Ne zcela logická je také kapitola „Změna po EVS“, která se v podstatě dubluje s předchozí kapitolou „Návrat“. Také by byla u některých tvrzení na místě větší interpretační opatrnost – „*Určitě to souvisí s tím, že tyto dvě informátorky jsou zpět pouze pět měsíců.....Tím pádem by to měla popisovat i Lola, ale u té se dramatické líčení návratu do života v Čechách podle ní vyhnulo. Určitě by to mohlo souviset s tím, že tu na ni čekal přítel*“ (s.54) a jinde (např. s.55 – názory rodičů na zahraniční pobyt dětí).

Autorka není příliš literárně zdatná a nepíše se jí snadno; v textu se také objevují gramatické chyby.

Celkově se domnívám, že se Lence Nižnanské podařilo zodpovědět všechny otázky, které si ve svém výzkumu kladla (s.8), a že nabídla ve své práci řadu zajímavých zjištění a poznatků. Předložená práce splňuje dle mého názoru všechny požadavky, kladené na bakalářskou práci. Doporučuji ji tedy k obhajobě.

Na základě výše uvedených připomínek a zároveň přínosů této práce navrhuji známku **velmi dobře**.

V Praze dne 12.3. 2009

Markéta Vaňková